

Bruksela, 31 października 2023 r.
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Jak przyciągnąć utalentowane kobiety do dyscyplin STEAM (nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii, sztuki i matematyki) – <i>Deбата orientacyjna</i>

Po konsultacjach z Komitetem ds. Edukacji prezydencja sporządziła załączoną notę informacyjną, która będzie podstawą debaty orientacyjnej mającej się odbyć na posiedzeniu Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 23 listopada 2023 r.

Jak przyciągnąć utalentowane kobiety do dyscyplin STEAM (nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii, sztuki i matematyki)*Nota informacyjna prezydencji*

Transformacja technologiczna jest jednym z kluczowych elementów postępu gospodarczego i społecznego Unii Europejskiej (UE) i reszty świata. Jednocześnie przewiduje się, że rozwój sztucznej inteligencji to jeden z elementów, który będzie miał nadzwyczajne skutki w przyszłości, która to przyszłość już się rozpoczęła. W związku z tym rośnie zapotrzebowanie zarówno sektora wytwórczego, jak i rynku pracy na większą liczbę specjalistów z dziedzin STEAM¹. Odpowiedzialność za zaspokojenie tego zapotrzebowania ciąży na systemach kształcenia i szkolenia. Aby sprostać wyzwaniom przyszłości, konieczne będzie zmobilizowanie talentów wszystkich młodych ludzi. Jednak znaczna liczba młodych ludzi – zwłaszcza dziewcząt i młodych kobiet – nadal wybiera ścieżki kształcenia poza naukami przyrodniczymi i technologią.

¹ Jak wskazano w tytule, akronim STEAM oznacza nauki przyrodnicze, technologię, inżynierię, sztukę i matematykę. W niniejszym dokumencie skrót ten zawiera literę A odpowiadającą sztuce (ang. *arts*), przy czym przyjęto bardziej integralną wizję akademii sztuk pięknych Rhode Island School of Design pochodzącą z 2010 r., zgodnie z którą sztuka staje się jednym z kluczowych czynników rozwoju ciekawości, innowacji i poszukiwania różnorodnych rozwiązań.

Najnowsze statystyki pokazują, że w dziedzinie edukacji wciąż utrzymują się stereotypy płciowe². Na przykład w państwach członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)³ znacznie wzrosła liczba kobiet z wykształceniem wyższym; w rzeczywistości w większości krajów już teraz są pod tym względem w przewadze. Odsetek kobiet w dziedzinach związanych z edukacją (80%), zdrowiem (80%) i naukami społecznymi (70%) utrzymuje się od 2005 r. na stosunkowo stabilnym poziomie. Jednak odsetek kobiet inżynierów prawie się nie zmienił w latach 2005–2020 – utrzymywał się na poziomie około 25%. Najbardziej niepokojący jest jednak fakt, że odsetek absolwentek w dziedzinach związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi spadł o trzy punkty procentowe, przez co obecnie kobiety stanowią jedynie 20% wszystkich absolwentów tych kierunków.

Jeśli chcemy zmniejszyć lukę w zatrudnieniu między kobietami i mężczyznami, należy zaradzić brakowi równowagi między liczbą studentek i studentów w różnych dziedzinach STEAM. Sytuację utrudnia fakt, że młode kobiety są bardziej narażone na bierność zawodową niż młodzi mężczyźni ze względu na obowiązki opiekuńcze, takie jak zajmowanie się dziećmi lub pozostającymi na utrzymaniu dorosłymi, lub inne osobiste lub rodzinne obowiązki⁴. W związku z tym Rada zaleca, aby państwa członkowskie dostosowały oferty zatrudnienia, uwzględniając odpowiednie zasady Europejskiego filaru praw socjalnych, i tym samym zapewniły równe traktowanie i równość szans kobiet i mężczyzn we wszystkich obszarach.

² Brussino, O. i McBrien, J. (2022), *Gender stereotypes in education: Policy and practices to address gender stereotyping across OECD education systems* [Stereotypy płciowe w edukacji: polityki i praktyki służące zaradzeniu stereotypom płciowym w systemach edukacji państw OECD], OECD Education Working Papers, nr 271, OECD Publishing, Paryż.

³ Encinas-Martín, M. i Cherian, M. (2023), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills* [Płeć, edukacja i umiejętności: utrzymywanie się zróżnicowania sytuacji ze względu na płeć w zakresie edukacji i umiejętności], OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paryż.

⁴ Zalecenie Rady z dnia 30 października 2020 r. w sprawie pomostu do zatrudnienia – wzmocnienia gwarancji dla młodzieży oraz zastępujące zalecenie Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży (Dz.U. C 372 z 4.11.2020, s. 1).

Sprawiedliwość, inkluzyjność i promowanie zawodów w dziedzinie STEAM to kwestie, które Rada UE uważa za kluczowe. Włączające kształcenie i szkolenie obejmuje również rozwijanie wrażliwości na kwestie płci w procesach uczenia się i w instytucjach kształcenia i szkolenia oraz zwalczanie i eliminowanie stereotypów płciowych, zwłaszcza tych, które ograniczają wybory chłopców i dziewcząt przy podejmowaniu decyzji o kierunku nauki⁵.

Obecnie istnieją poważne trudności w reagowaniu na zapotrzebowanie na specjalistów z dziedzin STEAM dla sektora wytwórczego. Wszystkie kraje potrzebują większej liczby osób, mężczyzn i kobiet, wykształconych w tych dziedzinach. Gdyby młode kobiety włączały się w te dziedziny w takim samym stopniu jak ich rówieśnicy płci męskiej, problem ten uległby znacznemu ograniczeniu.

Równość płci jest nie tylko imperatywem moralnym, ale również jednym z kluczowych czynników tworzenia silniejszych, bardziej zrównoważonych i inkluzywnych gospodarek. Państwa UE są w pełni świadome wyzwań, jakie obecna sytuacja stanowi dla naszych systemów kształcenia i szkolenia, a ostatecznie dla rozwoju i postępu naszych krajów. Przyznają przy tym, że liczne wdrożone inicjatywy nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Jednym z największych wyzwań dla naszych systemów kształcenia i szkolenia jest zwiększenie motywacji dziewcząt i młodych kobiet w zakresie STEAM i zwiększenie ich zainteresowania tymi dziedzinami na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia, zwłaszcza w szkolnictwie wyższym, zarówno w uczelniach typu zawodowego, jak i akademickiego. Sukces w tym zakresie pozwoli nam poczynić postępy w eliminowaniu segregacji płciowej na rynku pracy. Ponadto udział kobiet w tych dziedzinach pozwoli lepiej reagować na potrzeby rynku pracy, a w ostatecznym rozrachunku przyczyni się do wsparcia rozwoju gospodarczego i społecznego w naszych krajach.

⁵ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).

W związku z powyższym prezydencja zwraca się do ministrów o rozważenie poniższych pytań z myślą o dyskusji na ten temat.

Pytania do dyskusji:

- Jakie są Państwa zdaniem największe wyzwania związane ze zmniejszaniem różnic w sytuacji kobiet i mężczyzn w dyscyplinach STEAM?
- Jakie inicjatywy można by podjąć, zarówno w kontekście krajowym, jak i europejskim, aby przyciągnąć utalentowane kobiety do obszarów kształcenia i szkolenia związanych ze STEAM?
